

REDACTIA

Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 pe an 20 cor.
 pe semestru 10 cor.
 pe trimestru 5 cor.
 pe luna 2 cor.
 de Duminică pe an 4 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.

Prescripție nu se înșopoză.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sâr garmond: prima dată la
 două săptămâni; a doua oară la
 două săptămâni; a treia oară la
 două săptămâni; a patra oară la
 două săptămâni; a cincea oară la
 două săptămâni; a șasea oară la
 două săptămâni; a șaptea oară la
 două săptămâni; a opta oară la
 două săptămâni; a noua oară la
 două săptămâni; a zecea oară la
 două săptămâni.

Alte abonamente, cât și inserții:
 de un sâr a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat.

Scrieri nefrascați au se primen.

Procesele noastre.

— Raport special. —

Din lipsă de spațiu am fost nevoiți a
 erupe er publicarea decursului procesului
 11-lea, cel pentru articolul „Tribuna“,
 dat deja și o parte a discursului de a-
 re rostit de dl Dr. Ioan Suciu în calita-
 de aparător; acum continuăm:

Domnilor Jurați!

După aceste premise trec la articolul incriminat. La 6 Ianuarie 1904 vechea „Tribuna Populii“ a luat numele de „Tribuna“ în locul or-
 ul încetat, de acelaș nume, la Sibiu.

Din acest incident, precum și din inciden-
 Româniea din comitatul Aradului a rupt
 cu pasivitatea, a apărut în primul număr
 acestui ziar un articol de fond sub titlul „Tri-
 „, în care a fost indicată direcțiunea ce are
 urmeze acest organ, pledând pentru ace-
 și îmbărbătând în termeni elocuenți pe
 Români, pentru aceasta direcțiune.

Acest articol este incriminat în întregime.
 la ce țintește acuza. Voeste poate să zică,
 în acest articol nu este un singur cuvânt,
 n'ar fi demn de reprobare, și care n'ar con-
 delict de agitațiune? Ce au zis oare acu-
 lui Kossuth Lajos: „propovăduia egalii-
 dreptului personal“... de asta era vi-
 un bărbat și pentru asta a fost el condam-
 în secolul XIX, jumătate veac în urmă, după
 Europa a serbat renașterea drepturilor ome-
 între acordurile mărețe ale cântului liber-
 egalității, și fraternității!

Câtă mărginire!

Și examinând întreg conținutul incriminat
 articolului „Tribuna“, întreb pe dl procuror,
 de agitațiune punibilă se cuprinde în pa-

„Nu dușmănie, ci frație voim în patria
 noastră. Nici nu voim să cucerim, ci pace și bună-
 dorim și dreptul nostru și sărăcia ni-o a-

Orî doar în Ungaria cea atât de fidelă Di-
 nu-i ertat a declara, că:

„Credincioși suntem Majestății Sale și Țării.
 Măm, aci muncim, aci zac osămintele sfinte
 părinților noștri, altă țeară, alt pământ nu

„Dar Români vrem să fim acum și totdeauna.
 alea Dunării și prin Carpați, soartea ne-a
 multe neamuri și seminții deavalmă. Să
 în iubire și frățietate. Nu unii pe alții ro-
 ci deopotrivă drepturi având și împotriva
 anilor unii pe alții apărând“.

„Pe steagul nostru e scrisă egala îndreptă-

„Au doar în patria noastră, cea atât de mult
 dată de discordii, e crimă a protesta, că:

„Ceice ne-am urit ne vom iubi. Ceî batjo-
 vom cere iertare dela batjocoritorii noștri,
 mai mult trebuie a ne iubi neamul, decât a
 unii pe alții, una vom fi“.

Ce ironie crudă!

Incriminând întreg articolul, dl procuror
 de dela D-voastre, dlor jurați, să enunțați
 verdictul D-voastră, că și aceste pasaje con-
 agitațiune contrară statului și „națiunii“ ma-

„Poftim, faceți-l pe plac, poftim dați-l pe
 pe acuzat cu prețul că spre acest scop

trebuie să calificați și rugăciuni de înjurături!
 Poftim, comiteți una, ca asta, dacă nu Vă reține
 — în ce eu încă sper — conștiința sufletului
 și jurământul D-voastre depus... .

Președintele intrerupe pe vorbitor, admonitându-l
 să nu suspitioneze pe jurați. Dl Dr. Suciu continuă
 astfel:

Dar ea să nu cad în păcatul d-lui acuzător,
 care rumpea câte o frază din mijlocul unei pro-
 pozițiuni, ca astfel, formal tendențios, să schimo-
 nosească înțelesul și ținta articolului întreg, o
 să-mi permită Vă da un comentariu pe cât de fidel
 și sincer, pe atât de nerestucabil al fiecărui
 pasaj, al fiecărei fraze din acest frumos articol
 incriminat.

Aparătorul ia apoi — după ce dă pre-
 misele materiei articolului și după ce accen-
 tuiază, că acela era scris p-ntru Români,
 cari toți înțeleg alusiile, cari le făcea auto-
 rul cu privire la trecut — pasaj de pa-
 saj, și frază de frază întreg articolul, comen-
 tând înțelesul și apreiând și din punct de
 vedere juridic nepunibilitatea frazelor și aser-
 ționilor înșirate.

Acest comentariu, care însăși a durat mai
 bine de 1 oră, a fost de o superioritate și
 totodată și atât de interesant și atractiv, în
 cât toată sala asculta cu mare atențiune.
 Tineretul român în special, cu mare plăcere
 și satisfacție. Terminând explicarea articolului
 incriminat, dl Suciu se apucă apoi cu o
 vervă rară de scărmanarea acuzei.

„Da, sunt plângeri în acest articol, grava-
 mine, într-a căror lecuire insistă autorul pentru
 conlucrare și luptă pe teren constituțional.

Dar de când constituie înșirarea gravamine-
 lor drepte ale cetățeanului ori acelor ale unei
 naționalități întregi — agitare la ură împotriva
 „națiunii“ maghiare?!

De când este într'un stat constituțional pro-
 vocarea concetățenilor la luptă constituțională
 pentru drepturile lor, pentru idealul lor legal —
 fapt punibil?!

Să nu uit! Dl acuzator a bine-voit a dis-
 tinge astfel, că „deoarece gravaminele atinse în arti-
 colul incriminat sunt nebazate (?)“ d'aceea pretinde
 pedepsirea autorului, care acuzând pe Maghiari
 de neîndreptățirea naționalităților, prin aceasta,
 indirecte, propagă ura în contra lor.

Ce argumentare imposibilă!

Dl procuror zice, că plângerile, gravaminele
 noastre sunt neadevărate, nebazate... .

Eu, acuzatul și eu noi dinpreună 3 mili-
 oane de Români și alte milioane de alți nema-
 ghiari, susținem că sunt adevărate, drepte plân-
 gerile noastre... .

Ei bine: chemată este oare aceasta curte cu
 jurați a decide asupra acestei controverse?!

Unde-s garanțiile, că d-nii jurați au toți
 studiile de drept public pentru, a și înțelege chiar
 o dispută asupra acestei teme?!

Dar chiar de ar esista atari garanții, unde
 avem siguranța, că D-lor, ca maghiari, vor fi
 în stare să judece obiectiv în chestie?!

D'aceea eu nu urmez pe dl acuzator pe
 acest teren al disputei. Precum existența po-

porului nostru ca naționalitate cu drepturi natu-
 rali-firești, nu se discută, pentrucă „ea să afirmă“
 așa nici sutele și miile de neîndreptățiri, cari le
 suferim noi, naționalitățile nemaghiare, nu se pot
 disputa, ele se afirmă de existențe pe toate te-
 renele vieții publice din patrie, și cine nu e orb,
 trebuie să le vadă, cine nu e surd, trebuie să le
 audă.

Cu toate aceste, pentrucă dl procuror atât
 de sumet se făcea cu grozava „egalitate“, ce
 domnește în Ungaria, îmi permit a-l întreba, și
 adreseze aceasta întrebare fiecărui Ungur de
 cinste: Cu ce scop se susține în Transilvania
 cea „unită“ cu Ungaria o lege electorală escep-
 țională, care vădit țintește la favorizarea elemen-
 tului maghiar și scurtează pe Români în drep-
 turile lor cetățenești?!

Egală îndreptățire e asta?!

Și aceasta nedreptate este numai una, din-
 tre miile de neîndreptățiri, cari ni se fac. Un
 arsenal întreg de dovezi îmi stă la dispoziție,
 într-a dovedi, că articolul incriminat nu lucră cu
 afirmări „neadevărate“, ci din contră, că tot cu-
 vântul acestui articol, adevărat, basat este. Dar
 n'aș dori să mă estind pe acest teren, care —
 durere — este câmpul plângerilor noastre.

Trece apoi aparătorul a combate acuza
 din punct de vedere curat juridic. Clar și
 convingător arată, că acuza deja »a capo«
 nu era bazată pe litera și înțelesul neîndo-
 ielnic al legii penale. Agitare la ură contră
 »națiunii« maghiare, legea nu cunoaște, ci
 legea numai de »naționalitate« vorbește, ce
 nu e una, deși dl procuror ar voi să intro-
 ducă șovinismul și în explicarea terminilor
 tehnici juridici. Descopere cum a observat
 deja dela început acest greș, dar a tăcut,
 nefiind dator a lumina pe acuzator spre răul
 acuzatului.

Expune, cum prin faptul, că acuza-
 torul a neglijat a fixa textual fiecare frază
 din articol, aflând de mai comod a incrimina
 articolul în întregul său, — sunt puși ju-
 rații naintea alternativei, că declarând pe a-
 cuzat de vinovat, să-și agraveze conștiința
 cu muștrări izvorînde din aceea, că prin
 verdictul lor au declarat de punibile și agi-
 tatorice și astfel de enunțiamente sfinte, ca:

»Nu dușmănie, ci frație voim...«

»Credincioși suntem Majestății Sale și Țării...«

»Pe steagul nostru e scrisă egala îndreptățire...« etc.

Arată în fine, că nici un cuvânt, nici
 o alusie a articolului incriminat, nu este in-
 dreptat în contra naționalității maghiare, ci
 singur numai în contra guvernului și împo-
 triva partidului guvernant, care este com-
 pus, e drept, și din »Maghiari« dar — du-
 rere — și din Nemaghiari, special »Români
 p...«

Luminând obiectul din toate punctele
 de vedere, oratorul își încheie pledoarul său,

care a durat 3 ore întregi, la orele 8 de seară, prin un epilog avântat.

O miă de ani am trăit noi Românii cu Ungurii dinpreună pe aceste plaiuri și câmpii. Și miș de atacuri străine îndreptate contra patriei, împreună le-am respins, luptând Românul d'alături cu Maghiarul și imbinându-se sângele lor vărsat în șiroiul roșu. . . Și Maghiarul lupta nu numai pentru vatra sa, ci lupta pentru averea sa, pentru comoziile sale și pentru libertățile sale, — până ce Românul, chiar numai pentru vatră — care și ea nu a-lui, ci a Domniei era — lupta. Nimic n'avea Românul, ce să fie propriu al său, decât teritoriul de doi pași, sub care zăceau osâmintele părinților săi și speranța, că oarecândva și lui îi va cădea drept parte proprie un *mormânt*, din dulcea vatră strămoșască.

Și luptat-au strămoșii noștri împreună — dealătura.

Care dub necurat ne puse acum față în față? Care dub necurat țintește a face să uitați d-voastră, Maghiarilor...

(Președintele protestează) că numai în buna noastră înțelegere zace chezășia că o să putem rezista curentelor, cari tind a ne înghite pe ambii?...

Mai apelează la simțul de dreptate al jurătorilor, la jurământul lor de a fi imparțiali și a judeca «după lege» și într'un avânt, care a făcut impresie adâncă asupra întregii săli, încheie frumosul său pledoar, cerând achitarea acuzatului.

Președintele, la cererea procurorului reg. îi dă acestuia voia a replica numai mâne zi, deci suspinde pertractarea pe ziua de 27 Oct. n. dimineața la orele 9.

Ziua a două de luptă.

La ora 9 nainte de amiază se continuă pertractarea proc. sului pentru articolul «Tribuna».

Baróthy Pál, acuzatorul, cu un teanc de notițe în mână se ridică pentru a replica apărătorului.

Recunoaște, că s'a greșit cu terminologia de «agitare la ură în contra «națiunii» maghiare, deci — exprimându-și durerea, că și legea «devalvează pe Maghiari în propria lor țară», la grad de naționalitate, — cere corigarea ulterioară a acuzei greșite.

Trece apoi la *o dispută curat politică, care a durat două ore întregi*. E imposibil să reproducem argumentările pe cât de lungi, pe atât de nebazate ale acuzatorului politizator; credem a fi destul să pomenim, că a citat pe Jancsó, pe Jeszenszky și a delectat publicul maghiar cu năzdrăvăniile celtite din pamfletul a duor «tineri Români» cari s'au fost dat de unelte oarbe gligorasului din Cluj.

Se laudă apoi cu legea de naționalități, în mână, cetindu-o ș de ș, că pe lume nu-i țeară așa de marinimoasă față de naționalități, ca Ungaria. *Apostrofează pe apărător, că întru nimic(?) n'a dovedit gravaminele Românilor de adevărate*, neagă că poporul Român ar avea ceva în clin cu «ultraștii» fie ei pasiviști ori activiști. Și bate câmpii pe aceasta temă, tot mereu apostrofând pe apărător, că «la asta nu-mi ști răspunde». «Asta nu veți ști-o combate».

La 11 ore încheie *Baróthy Pál* replica sa, cerând verdict convincător asupra acuzatului.

Apărătorul *Dr. Suci* primise naivitățile dela începutul replicii cu zimbet, dar după ce procurorul tot mai agresiv, tot mai provocator și mai fals începea să argumenteze, dl Suci se puse a nota diligent, din ce auditorul românesc a înțeles îndată, că *apărătorul primește mânușa ce i-se aruncă*

și pe terenul disputei politice și istorice, și are să-l împărtașească pe dl procuror de o parțială binemeritata.

Imi sunteți martori, dlor jurați. Incepe dl *Dr. Suci* *duplică* sa, că erl am căutat și evitat desfășurarea gravaminelor noastre politice. fiindcă țin — și am și accentuat — că nu aici e locul deliberării acolora.

Când însă dl procuror ceasuri de arândul tot mereu politizează și încă cutează a mă apostrofa că n'ași ști desmînți afirmările d-sale. — formal obligat mă simțesc a-l răspunde punct de punct la toate, ca să nu părăsească nici d-sa nici nime altul sala asta, fără a se fi convins, că naționalitatea română într'adevăr în miș de chipuri neîndreptătită este.

Ia apoi și dl *Dr. Suci* legea despre «egala îndreptățire a naționalităților» și începând dela titlu percurge în liniamente mari toate călcările de lege, toate abuzurile, cari s'au comis și să comit în contra literel și spiritului acelei legi.

Trei ore a vorbit dl *Dr. Suci* pe această temă, interesant, convingător și cu verva îndatinată.

Cuprins de inspirația, care și în alte cazuri îl înzestrează cu puterea coplesitoare a cuvântului, argumentând, istorisind și deducții făcând, zdrobia rînd pe rînd toate sofismele soviniște. Fețele Românilor străluceau, cele ale contrarilor mereu se întuneau, iar dl procuror tot mai pitic devenea.

E imposibil să dam chiar și numai un extras palid al acestei vorbiri. Dar nu formele hotăresc ci esența, și din punct de vedere al esenței putem să o spunem, că dl *Dr. Suci* n'a lăsat o singură nedreptate făcută nouă, neatinsă, un singur gravamen național al nostru nedesvoltat și nedovedit.

Și ca de sfîrșit, adresându-se acuzatorului, cu ironie îl întreabă: «Și acum o să mai susții, că nu pot, nu știu să-ți răspund? Și acum mai afirmi, că plîngerile poporului român sunt nebasate, nemotivate?»

După această strașnică duplică a apărătorului președintele voia să încheie discuția, dar acuzatul cert și el a i-se da cuvânt.

Vorbirea acuzatului autor, domnul Sever *Bocu* s'a publicat în Nr. 195 al ziarului nostru, însă în multe părți esențiale din cauza grabei mari și a absenței sale din redacție, foarte greșit. Regretăm că din lipsă de spațiu nu o putem reproduce în întregime, ci numai în părțile, cari ținem a le rectifica prin noua lor publicare. Iată discursul de apărare a-l acuzatului:

„Dacă nu mă înșel, păcatul meu este că am agitat naționalitatea română împotriva națiunii „maghiare”. Mărturisesc că în felul asta nu înțeleg rostul acuzei.

Drept că Maghiarul n'are expresii pentru a distinge „națiunea” „ungară” de „naționalitatea” „maghiară” dar eu așa cred că dl acuzator, când a vorbit de „națiune” și nu de „naționalitate” — numai națiunea ungară a putut o înțelege!

Naționalitatea română împotriva națiunii „ungare”! Doar naționalitatea română este — chiar după legea Țării — o parte integrantă a națiunii ungaro.

Prin urmare atunci și împotriva naționalității române trebuie să am agitat, și pe cine? Tot pe naționalitatea română? După părerea mea asta este un evident paradox.

Contra cui am agitat deci? Poate împotriva națiunii etnice maghiare, respective în contra naționalității maghiare? Să examinăm și cazul acesta. Scot din articol, această singură propoziție, care cu puțină explicare forțată se poate referi la naționalitatea maghiară:

„Știm însă noi Românii, că frații, cari în a lor orbire se cred stăpâni peste noi și țeară, vinează sufletele noastre și prin maghiarizarea

neamului nostru nădăduesc să fie țari și riciți în astă lume”.

Alta, ce s'ar referi la naționalitatea maghiară, nu află de fel nici unde. Ear în asta se cuprinde oare vre-o agitație? Și dacă în adevărat se cuprinde, suntem oare noi de vină? Eu am păcătuit, care am scris acest articol, ori acolori cari au făcut din această afirmațiune o convingere un principiu politic?

Cred că nime nu va putea nega azi tendințele de maghiarizare a rasei noastre din partea statului. Erau timpuri când aceste tendințe erau negate oficial, azi nime nu mai face secret din ele. A deveni maghiar nu numai în limbă, ci și a însuși înclinare și spirit maghiar este după spusele ministrului Berzeviczy o necesitate de stat pe terenul învățământului. Un alt bărbat de stat, prim-ministrul de fericită memorie Bánffy Dezső a dec arat-o asemenea deschis, că dînsul politica națională maghiară respiceve idea edificării statului național maghiar o înțelege așa, că fiecare cetățean să se conștopoască în rasa maghiară, că fiecare are datoria a fi nu numai cetățean credincios statului, ci a deveni și după limbă maghiar.

Arată apoi cum luptă presa maghiară în contra noastră, fără ca d-nil procuror să strige alarma.

Intr'aceia în contra noastră apar zilnic cele mai grosolane insulte și atîtări la ură, din tre cari imi permit a Vă prezenta un specimen în N-rul dela 9 Oct. în organul politic și presamânal „Magyar Közélet” a apărut din penă dl *Dr. Ludvig Rezső* un articol despre naționalitatea cărui concluzie este următoarea:

„Și rasa maghiară a știut cândva un băndind atunci rezultate peste rezultate. A teoriiile maniace rău înțelese și servilismul conducătorilor a nimicit ura din sufletul ei: această putere de însemnătate pentru conservarea de rase. Nespus de mare serviciul face acela națiune sale, care de-aci nainte trezește această ură o altocste în inima și sângele noii generații maghiare. Ură profundă trebuie să deșteptăm împotriva tuturor acolora; cari ni-se pun în cale desvoltării noastre naționale, împiedecând-o și retardând-o, pentru că numai împotriva acolora putem urma o luptă inexorabilă, pe care urim”.

Acum inchipuiți-vă d-lor jurați, ca în acest admirabil essay cuvântul „maghiar” este înlocuit cu acela de român, așa că admirabila teorie să sune astfel: Și rasa română a știut oare când ură etc. și ca în loc de *Dr. Ludvig Rezső* să fie semnat Sever *Bocu*, oare ce ar zice procuror?

Ei bine, acelu domn *Ludwig Rezső* nu s'întâmpilat nimic și nici nu i-se va întâmpla.

Spune, că nu există Român de seamă care să nu susție, că actualul sistem de guvernare oprimează pe Români și umblă a maghiariza.

Toți la fel cugetăm și simțim, deci de ce numai pe mine mă urmăriți?! Rog pe dl procuror, ca pe baza principiului de egală îndreptățire să nu facă cu mine excepție, ci aducă aici pe toți cugetătorii români, să aibă toți o soartă cu mine. *De ce să mă distingeți numai pe mine?* Fie egalitate deplină. Doar așa a înțeles egalitatea și țaranul nostru în 1848 când întreat: „Mă rog, dacă acum este egalitate vine pus și nemeșul pe dereș”!

După o argumentare neresturnabilă acuzatul încheie:

Esența însăș a procesului de față este libertatea, precum și chestiunea naționalității nu este altceva decât chestiunea libertății. Nu se pot aceste două lucruri despărți: naționalitate și libertate. Amândouă deodată au venit în lume, ca sînte gemene, într'un leagăn au fost culcate și dacă soarta crudă ori sufletul negru al tiraniei ce mereu se reîntoarce, va voi, într'o groapă vor fi și înmormântate. Pentru se zice, că dacă moare unul dintre gemeni celalalt de durere încă nu trăește mult.

Și dacă verdictul D-voastră va fi osândind atunci ziua de azi fi va totodată o zi de doină a libertății de presă. Pentru că a prigonii articolului acesta nu se poate, decât pe câmpii

dreptății de presă, car acesta — știut este — e
 imunită. Dar dacă totuși ai fi în nedume-
 re cu privire la hotărârile unde începe imu-
 nitatea acestui teritoriu. Vă rog d-ilor jurați adu-
 și-vă din nou aminte de Ludvig Rezső, pe
 care vi-l-am citat, și care — așa cred — împins-au
 pe judecătoarele de departe aceste hotărârile.

În numele dreptății, al libertății de presă,
 rog să mă achitați.

Bună jumătate oră a durat și apărarea
 proprie a acuzatului.

După reasumarea prezidială, reasumare
 prezidială, împotriva căreia apărătorul imediat
 însinuat recurs de nulitate, — curtea cu
 jurați s'a retras spre a aduce verdictul. Pe
 timpul s'a susținut pertractarea.

Supt decursul pauzei — în special
 după ținuta alături de oablă a apărării, toți
 românii erau convinși, că acuzatul nu o să
 scape teafăr. Dar nici că recurgea la un
 Ioan Suciu, ca să-l apere, dacă inten-
 ționa acuzatul să scape prin umilire națio-
 nală, concesi în ale principiilor și provoca-
 rea milei judecătorilor. Las că nici demnita-
 ți ziarului nostru nu admitea așa ceva.

Verdictul deci, îl știam înainte cu toții.
 nu ne-am înșelat în cunoștințele noastre:
 jurații au declarat pe acuzat cu mai mult
 de 7 voturi de *vinovat* în agitație la *ură*
 contra naționalității maghiare.

Urmând a se măsura pedeapsa, dl pro-
 curor *Baróthy* iarăși *pretinde cea mai aspră*
pedeapsă.

Dr. Suciu cere aplicarea §-ului 92, fiind
 atenuante covârșitoare. *Tribu-
 nalul osândește pe acuzatul Sever Bocu la*
închisoare de stat 3 luni și 500 cor. amendă
de 500 bani, care are a se detrage din cauția
 acuzatului nostru.

Cu aceasta, pertractarea monumentală a
 procesului politic, *intentat noue pentru pro-
 gramul politic al foii noastre și al grupă-
 rii activiste*, petractare, dusă cu toată dem-
 nitatea — *s'a încheiat* Juoi seara la 8 ore.
 După ce a durat 2 zile întregi, sub care
 timp neînfringibilul apărător *al cauzei* și
 acuzatului, cu 2 întreruperi, vreme de
 aproape opt ore întregi a pledat.

Seara Româniea din Orade, în spe-
 cial tinerimea vrednică, s'a adunat în jurul
 apărătorilor, ascultând muzică românească și
 cântec-doinițe nemaghiarizabile până colo
 și după miezul nopții.

Și mai era un proces politic în căruia
 acuzat S. Bocu.

Procesul al III-lea.

Vineri, în 28 Oct. n. a c. s'a pertractat
 al treilea proces intentat foii noastre.

Era încriminat un pasaj din articolul de
 fond «Dezastre», publicat în Nr. 223 din
 17 Dec. 1903 al «Tribunei Poporului». A-
 ză suna: *că am aștitat la răscoală(!?)*. A-
 ză acuzatul era iarăși dl Sever Bocu.

La orele 9 de dimineață se începe per-
 tractarea.

Senatul tribunalului precum și *curtea*
 cu jurați se compune *din aceleași per-
 tractatori*, deci nu mai pierdem timpul cu în-
 tinerirea lor.

Apărător: iarăși dl Dr. Ioan Suciu.

Se dă citire actului de acuză al pro-
 cesului reg. de următoru cuprins:

„Ridic acuză împotriva lui Sever Bocu, etc.
 pentru că publicând el sub titlul de „Dezastre”
 articol de fond în N-rul 223 din 1903 al „Trib.
 Poporului” — prin următoarele expresii:

»Aceasta este geneza dezastrelor pe
 care le vedem în țeara noastră ori în ce
 parte vom arunca privirile. Și până când nu
 se va recunoaște aceasta, și nu se va pro-
 cede în consecința ei, din partea care are
 puterea de a schimba lucrurile, cauzele care
 nasc dezastrele nu se vor delătura, ci se
 vor tot înmulți, până când într-o zi **se vor**
mișca munții . . . dar atunci a bătut ora
 dezastrului general»

— a adresat o *provocare directă* (!?)
 către cetățenii de naționalitate română din
 patrie, ca ei adunându-se în cete mari, să
 silească autoritățile supreme ale statului cu
 forța și prin amenințări, a satisface dorin-
 țelor lor proprii naționaliste, — ear pe gu-
 vernul ungar să-l impede în împlinirea
 chemării sale». etc. Actul are numărul
 11046/1904 k. ű.

Urmează interogatorul acuzatului

Preș: Te recunoști de vinovat?

Acuzatul: Nu.

Preș: La ce ai țintit cu articolul scris?

Acuz: Am scris în contra obstrucției, care
 dăinuia pe atunci în parlament și am derivat
 atare simptome din constituționalismul fals,
 care domnește la noi.

Preș: Ce ai înțeles sub expresia că: „într-o
 zi se vor mișca munții”?

Acuz: Am înțeles, că perversitatea cu care
 se suprimă părerea și dorința majorității popo-
 rațiunii din patrie, cu timpul va duce la un for-
 mat dezastru întreaga țeară.

După interogator, procurorul propune
 întrebarea către jurați. Apărătorul nu o es-
 cepționează, văzând că este juridice imposi-
 bil compusă.

Se trece apoi la lupta cu idei.

Acuzatorul public: Incepe a învinovăți inte-
 ligința română, care după Dsa visează o „Dacorom-
 anie”, și d'aceea cu dor așteaptă descompu-
 nerea Ungariei (!!) Trece apoi la articolul încri-
 minat, voind să îl deie înțelesul, că autorul a
 voit să provoace pe Români la răscoală în con-
 tra Statului și guvernului „maghiar”. Explică că
 autorul a înțeles sub „*munții* care se vor mișca”,
 — pe Români, pentru că ei locuiesc între munți
 (ök hegyi lakók) mai comite fel și fel de
 aiurări șoviniste dl procuror tânăr, până ce în
 fine apelând la patriotismul și simțirea de ma-
 ghiari a juraților și cerându-le declararea de
 „vinovat” al acuzatului.

Apărătorul Dr. Ioan Suciu: Din fantoma
 „Dacoromanie”, care a chemat-o dl acuzator în
 ajutorul țintei sale, de a ponegri pe acuzat și
 chiar întreaga inteligența română din patrie, nu-
 mai cele 5 litere din urmă există și adecă în for-
 ma de *manie bolnavicioasă* — și vorbesc numai
 de cei de bunăcredință — *a unor creeri*, care în toate
 afirmările firești ale poporului român văd ten-
 dințe vrăjmașe unității statului.

Arată apoi totală lipsă a acuzei de ori ce
 basă.

Obstrucția nu în interesul și nu împotriva
 Românilor a fost pornită, de unde deci presupu-
 nerea, că autorul ar fi țintit a o curma prin așă-
 țarea românilor la răscoală?

Explică apoi din punct de vedere juridic că
 §-ul de lege, pe care și-a basat acuzatorul acuza
 sa, pretinde ca condițiune o „provocare „directă”
 la răscoală, în lipsă de atare deci nu pot judeca
 jurații pe acuzat, ori cât ar voi, pentru că le stă
 în cale legea pozitivă, pe care au pus jurământ.

N'a întrelăsat dl Dr. Suciu a face și acestui
 proces, atât de forțat, contururile sale potrivite,
 scoțând prin argumentări foarte nimerite toate
 pornirile acuzei ca absolut lipsite de ori-ce rost.

După un discurs, de una oară, ținut totdea-
 una la un nivel înalt juridic și oratoric, dl Dr.
 Suciu cere la fine achitarea acuzatului.

Acuzatul: Mai rostește și dinsul câteva ar-
 gumente foarte potrivite întru slăbirea acuzei.

Curtea cu jurați după o consultare de
 abea 3 minute sa rentoarce în sală și pu-
 blică *verdictul*, prin care acuzatul *S. Bocu*
este declarat de nevinovat. Pe baza acestui
 verdict, *tribunalul îl absolvă.*

Am purtat lupta. nu pentru achitarea acu-
 zatului. *Lupta am susținut-o și am purtat-o*
pentru cauza sfântă a neamului nostru.
 Pentru că am zis în articolul »Tribuna»:
 »Copii plâng, babele oftează. . . .»

Adunarea de protestare dela Ilia.

Duminecă s'a ținut la Ilia-Murășană, a-
 dunarea de protestare a alegătorilor din cercul
 elect. Dobra-Ilia, contra legilor școlare ale
 lui Berzeviczy.

Mai mulți tineri inimoși din Oraștie au
 sosit deja de dimineața la Ilia, pentru a ține
 la olaltă și a aranja poporul.

Deși zi de țirg de țară la Deva, unde
 frag și comunele acestea, — totuși valuri
 mari de popor din toate satele vecine, au
 inundat Ilia deja de dimineața. Tinerii din
 Oraștie erau într'ajutorul inteligenței locale
 la luminarea poporului și aranjarea lui, —
 căci se pregătea o primire triumfală deputa-
 tului Dr. Vlad, care avea să sosească la ora
 11½ d. a.

Substitutul de prim-pretor Finna, adu-
 sese un pluton de geandarmi.

Poporul ridea de împănarea stradelor
 cu geandarmi, dar n'a dat ansă la amestec,
 urmând liniștit pe conducătorii sai. Finna
 pusese gând rău adunării. Văzând însă că
 n'are de ce să acăta, a *provocat* el mulțimea
 mergând și agrăind pe 2 tineri ce-l vedeă
 printre popor: d-nii *Ioan Jantea*, cand. de
 avocat și *Adrian Cristea*, funcționar de
 bancă, cerându-le să se legitimizeze că cine
 sunt? Tinerii și-au spus numele, dar cu carte
 de botez ori alt pasaport nu plecaseră de-
 acasă, și nobilul pandur alui Tisza, necre-
 zându-le cuvântul, a *acostat numai decât*
pe d-nii Jantea și Cristea, pedepsindu-i
 și cu câte 50 cor. pentru-că au pășit ca
 conducători de popor, fără drept (!!). —
 Poporul însă nu s'a descurajat. A urmat
 cu inteligența din loc calea spre gară. Aci
 era mare de popor. Cel puțin 2000, în
 frunte cu protopopii G. *Oprea* (Ilia) și I.
Morariu (Dobra), cu advocații Dr. Rozvan,
 (Ilia), Dr. Manea (Făget), și mulțime de alți
 cărturari ai ținutului.

Deputatul a fost primit cu colosale o-
 vațiuni. La salutul ce i-s'a făcut, a răspuns
 scurt și calduros. A urcat apoi în trăsura
 împodobită toată în frunză verde de stejar,
 chiar și spițele și obedele roatelor învăluite
 în verdeață, acest simbol al luptei de ale-
 gere dela Dobra. Opt călăreți în costum na-
 țional, cu căciuli la Mihaiu, i-au încunju-
 rat trăsura și cu muzica în frunte, a intrat
 în mijlocul unui conduct impozant și însu-
 fletit de peste 2000 de Români, toți cu
 frunză verde în pălării. A fost o intrare tri-
 umfală în Ilia.

Aci deputatul a mers îndată la fisolgă-
 birău și făcându-l atent la nelegiuirea ce co-
 mite, ținând de jumătate de zi arestați pe
 doi tineri onorabili, care n'au venit aici ca
 vagabonzi, ca să poată fi arestați și trimiși
 cu șupa, — l'a provocat să-l lase imediat
 liberi!

Fisolgăbirăul văzându-și greșala sa boa-
 cănă, *i-a slobozit numai decât pe cei doi ti-*

care a durat 3 ore întregi, la orele 8 de seară, prin un epilog avântat.

O miă de ani am trăit noi Românii cu Ungurii dinpreună pe aceste plaiuri și câmpii. Și mi se atacă străine îndreptate contra patriei, împreună le-am respins, luptând Românul d'ală-turea cu Maghiarul și imbinându-se sângele lor vărsat în șiroiu roșu. . . Și Maghiarul lupta nu numai pentru vatra sa, ci lupta pentru averea sa, pentru comorile sale și pentru libertățile sale, — până ce Românul, chiar numai pentru vatră — care și ea nu a-lui, ci a Domniei era — lupta. Nimic n'avea Românul, ce să fie propriu al său, decât teritoriul de doi pași, sub care zăceau osâmintele părinților săi și speranța, că oarecândva și lui îi va cădea drept parte proprie un *mormânt*, din dulcea vatră strămoșască.

Și luptat-au strămoșii noștri împreună — dealătura.

Care dub necurat ne puse acum față în față? Care dub necurat țintește a face să uități d-voastră, Maghiarii...

(Președintele protestează) că numai în buna noastră înțelegere zace chezășia că o să putem rezista curentelor, cari tind a ne înghite pe ambii?...

Maș apelează la simțul de dreptate al jurătorilor, la jurământul lor de a fi imparțiali și a judeca «după lege» și într'un avânt, care a făcut impresie adâncă asupra întregii săli, încheie frumosul său pledoar, cerând achitarea acuzatului.

Președintele, la cererea procurorului reg. îi dă acestuia voia a replica numai mâine zi, deci suspendă pertractarea pe ziua de 27 Oct. n. dimineața la orele 9.

Ziua a două de luptă.

La ora 9 înainte de amiază se continuă pertractarea proc. sului pentru articolul «Tribuna».

Baróthy Pál, acuzatorul, cu un leanc de notițe în mână se ridică pentru a replica apărătorului.

Recunoaște, că s'a greșit cu terminologia de «agitare la ură în contra «națiunii» maghiare, deci — exprimându-și durerea, că și legea «devalvează pe Maghiari în propria lor țeară», la grad de naționalitate, — cere corigarea ulterioară a acuzei greșite.

Trece apoi la o *dispută curat politică, care a durat două ore întregi*. E imposibil să reproducem argumentările pe cât de lungi, pe atât de nebazate ale acuzatorului politicizator; credem a fi destul să pomenim, că a citat pe Jancsó, pe Jeszenszky și a delectat publicul maghiar cu năzdrăvanii ceteite din pamfletul a duor «tineri Români» cari s'au fost dat de unelte oarbe gligorașului din Cluj.

Se laudă apoi cu legea de naționalități, în mână, cetindu-o § de §, că pe lume nu-i țeară așa de marinimoasă față de naționalități, ca Ungaria. *Apostrofează pe apărător, că întru nimic(?) n'a dovedit gravaminele Românilor de adevărate*, neagă că poporul Român ar avea ceva înclin cu «ultraștiți» fie ei pasiviști ori activiști. Și bate câmpii pe aceasta temă, tot mereu apostrofând pe apărător, că «la asta nu-mi ști răspunde». «Asta nu veți ști-o combate».

La 11 ore încheie *Baróthy Pál* replica sa, cerând verdict convincător asupra acuzatului.

Apărătorul *Dr. Suci* primise naivitățile dela începutul replicii cu zimbet, dar după ce procurorul tot mai agresiv, tot mai provocător și mai fals începea să argumenteze, dl Suci se puse a nota diligent, din ce auditorul românesc a înțeles îndată, că *apărătorul primește mânușa ce i-se aruncă*

și pe terenul disputei politice și istorice, și are să-l împărtașească pe dl procuror de o parțială binemerită.

Îmi sunteți martori, dl-jurați. Începe dl *Dr. Suci* *duplică* sa, că eri am căutat și evitat desfășurarea gravaminelor noastre politice. fiindcă țin — și am și accentuat — că nu aici e locul deliberării acolora.

Când însă dl procuror ceasuri de arândul tot mereu politizează și încă cutează a mă apostrofa că n'ași ști desmînți afirmările d-sale. — formal obligat mă simțesc a-l răspunde punct de punct la toate, ca să nu părăsească nici d-sa nici nime altul sala asta, fără a se fi convins, că naționalitatea română într'adevăr în miș de chipuri neîndreptătită este.

Ia apoi și dl *Dr. Suci* legea despre «egala îndreptățire a naționalităților» și începând dela titlu percurge în liniamente mari toate călcările de lege, toate abuzurile, cari s'au comis și să comit în contra literel și spiritului acelei legi.

Trei ore a vorbit dl *Dr. Suci* pe această temă, interesant, convingător și cu verva îndatinată.

Cuprins de inspirația, care și în alte cazuri îl înzestrează cu puterea coplesitoare a cuvântului, argumentând, istorisind și deducții făcând, zdrobia rînd pe rînd toate sofismele soviniște. Fețele Românilor străluceau, cele ale contrarilor mereu se întuneau, iar dl procuror tot mai pitic devenea.

E imposibil să dam chiar și numai un extras palid al acestei vorbiri. Dar nu formele hotăresc ci esența, și din punct de vedere al esenței putem să o spunem, că dl *Dr. Suci* n'a lăsat o singură nedreptate făcută nouă, neatinsă, un singur gravamen național al nostru nedesvoltat și nedovedit.

Și ca de sfîrșit, adresându-se acuzatorului, cu ironie îl întreabă: »Si acum o să mai susții, că nu pot. nu știu să-ți răspund? Si acum mai afirmi, că plîngerile poporului român sunt nebasate, nemotivate?»

După această strașnică duplică a apărătorului președintele voia să încheie discuția, dar acuzatul ceru și el a i-se da cuvânt.

Vorbirea acuzatului autor, domnul Sever *Bocu* s'a publicat în Nr. 195 al ziarului nostru, însă în multe părți esențiale din cauza grabei mari și a absenței sale din redacție, foarte greșit. Regretăm că din lipsă de spațiu nu o putem reproduce în întregime, ci numai în părțile, cari ținem a le rectifica prin noua lor publicare. Iată discursul de apărare a-l acuzatului:

„Dacă nu mă înșel, păcatul meu este că am agitat naționalitatea română împotriva națiunii „maghiare“. Mărturisesc că în felul asta nu înțeleg rostul acuzei.

Drept că Maghiarul n'are expresii pentru a distinge „națiunea“ „ungară“ de „naționalitatea“ „maghiară“ dar eu așa cred că dl acuzator, când a vorbit de „națiune“ și nu de „naționalitate“ — numai națiunea ungară a putut o înțelege!

Naționalitatea română împotriva națiunii „ungare“! Doar naționalitatea română este — chiar după legea Țării — o parte integrantă a națiunii ungaro.

Prin urmare atunci și împotriva naționalității române trebuie să am agitat, și pe cine? Tot pe naționalitatea română? După părerea mea asta este un evident paradox.

Contra cui am agitat deci? Poate împotriva națiunii etnice maghiare, respective în contra naționalității maghiare? Să examinăm și cazul acesta. Scot din articol, această singură propoziție, care cu puțină explicare forțată se poate referi la naționalitatea maghiară:

„Știm însă noi Românii, că frații, cari în a lor orbire se cred stăpâni peste noi și țeară, vinează sufletele noastre și prin maghiarizarea

naștelor noastre nădăduesc să fie țări și țări în asta lume“.

Alta, ce s'ar referi la naționalitatea maghiară, nu află de fel nici unde. Ear în asta se cuprinde oare vre-o agitație? Și dacă în adevăr se cuprinde, suntem oare noi de vină? Eu am păcătuit, care am scris acest articol, ori acei cari au făcut din această afirmațiune o convingere un principiu politic?

Cred că nime nu va putea nega azi tendințele de maghiarizare a rasei noastre din partea statului. Erau timpuri când aceste tendințe erau negate oficial, azi nime nu mai face secret din ele. A deveni maghiar nu numai în limbă, ci și a însuși înclinare și spirit maghiar este după spusele ministrului Berzeviczy o necesitate de stat pe terenul învățămîntului. Un alt bărbat de stat, prim-ministrul de fericită memorie Bánffy Dezső a declarat-o asemenea deschis, că dînsul politica națională maghiară respinge ideea edificării statului național maghiar o înțelege așa, că fiecare cetățean să se conștientizeze în rasa maghiară, că fiecare are datoria a fi nu numai cetățean credincios statului, ci a deveni și după limbă maghiar.

Arată apoi cum luptă presa maghiară în contra noastră, fără ca d-nii procurorilor să strige alarma.

Intr'aceia în contra noastră apar zilnic cele mai grosolane insulte și atîtări la ură, din tre cari îmi permit a vă prezenta un specimen în N-rul dela 9 Oct. în organul politic și public mînal „Magyar Közélet“ a apărut din penă dl *Dr. Ludvig Rezső* un articol despre naționalitatea cărui concluzie este următoarea:

„Și rasa maghiară a știut cîndva urî de bîndind atunci rezultate peste rezultate. Azteoriile maniace rău înțelese și servilismul conducătorilor a nimicit ura din sufletul ei: această putere de însemnătate pentru conservarea de rase Nespuse de mare serviciu face acela națiune sale, care de-aci înainte trezește această ură o altocîte în inima și sângele noii generații maghiare. Ură profundă trebuie să deșteptăm împotriva tuturor acolora; cari ni-se pun în cale dezvoltării noastre naționale, împiedecînd-o și retardînd-o, pentru că numai împotriva acolor putem urma o luptă inexorabilă, pe care urîm“.

Acum inchipuiți-vă d-lor jurați, că în acest admirabil essay cuvîntul „maghiar“ este înlocuit cu acela de român, așa că admirabila teorie să sune astfel: Si rasa română a știut oare cînd urî etc. și că în loc de *Dr. Ludvig Rezső* să fie semnat Sever *Bocu*, oare ce ar zice procuror?

Ei bine, acelu domn *Ludwig Rezső* nu s'întîmplat nimic și nici nu i-se va întîmpla.

Spune, că nu există Român de seamă care să nu susție, că actualul sistem de guvernare oprimează pe Români și umblă a maghiariza.

Toți la fel cugetăm și simțim, deci de ce numai pe mine mă urmărești?! Rog pe dl procuror, ca pe baza principiului de egală îndreptățire să nu facă cu mine excepție, ci aducă aici pe toți cugetătorii români, să aibă toți o soartă cu mine. De ce să mă distingeți numai pe mine? Fie egalitate deplină. Doar așa a înțeles egalitatea și țaranul nostru în 1848 cînd întrebat: „Mă rog, dacă acum este egalitate vine pus și nemeșul pe dereș“!

După o argumentare neresturnabilă acuzatul încheie:

Esența însăș a procesului de față este libertatea, precum și chestiunea naționalității nu este altceva decât chestiunea libertății. Nu se pot aceste două lucruri despărți: naționalitate și libertate. Amîndouă deodată au venit în lume, ca fiindte gemene, într'un leagăn au fost culcate și dacă soarta crudă ori sufletul negru al tiraniei ce mereu se reîntoarce, va voi, într'o groapă vor fi și înmormîntate. Pentru că se zice, că dacă moare unul dintre gemeni celalalt de durere încă nu trăește mult.

Și dacă verdictul D-voastră va fi osîndind atuncî ziua de azi fi va totodată o zi de doină a libertății de presă. Pentru că a prigonii articolul acesta nu se poate, decât pe câmpul

stărilor de presă, ear acesta — știut este — e
 imunit. Dar dacă totuși ați fi în nedume-
 lile cu privire la hotărârile unde începe imu-
 nitatea acestui teritoriu. Vă rog d-lor jurați adu-
 ni-vă din nou aminte de Ludvig Rezső, pe
 care vi-l'am citat, și care — așa cred — împins-au
 pe unul de departe aceste hotărârile.

În numele dreptății, al libertății de presă,
 rog să mă achitați.

Bună jumătate oră a durat și apărarea
 proprie a acuzatului.

După reasumarea presidială, reasumare
 prezintă, împotriva căreia apărătorul imediat
 insinuat recurs de nulitate, — curtea cu
 jurați s'a retras spre a aduce verdictul. Pe
 timpul s'a susținut pertractarea.

Supt decursul pauzei — în special
 după ținuta atât de oabla a apărării, toți
 românii erau convinși, că acuzatul nu o să
 scape teafăr. Dar nici că recurgea la un
 Ioan Suciu, ca să-l apere, dacă inten-
 ționa acuzatul să scape prin umilire națio-
 nală, concesi în ale principiilor și provoca-
 rea milei judecătorilor. Las că nici demnita-
 ziarului nostru nu admitea așa ceva.

Verdictul deci, îl știam înainte cu toții.
 nu ne-am înșelat în cunoștințele noastre:
 jurații au declarat pe acuzat cu mai mult
 de 7 voturi de *vinovat* în agitație la *ură*
 contra naționalității maghiare.

Urmând a se măsura pedecapsa, dl pro-
 curor *Baróthy* iarăș *pretinde cea mai aspră*
pedeapsă.

Dr. Suciu cere aplicarea §-lui 92, fiind
 prejudiciabile atenuante covârșitoare. *Tribu-
 nalul osândește pe acuzatul Sever Bocu la*
penință de stat 3 luni și 500 cor. amendă
de 1000 bani, care are a se detrage din cauția
de stat a acuzatului nostru.

Cu aceasta, pertractarea monumentală a
 procesului politic, *intentat noue pentru pro-
 gramul politic al foii noastre și al grupă-
 rii activiste*, petractare, dusă cu toată dem-
 nitatea — *s'a încheiat* Joi seara la 8 ore.
 După ce a durat 2 zile întregi, sub care
 timp neînfringibilul apărător *al cauzei* și
 acuzatului, cu 2 întreruperi, vreme de
 aproape opt ore întregi a pledat.

Seara Româniea din Orade, în spe-
 cial tinerimea vrednică, s'a adunat în jurul
 apărătorilor, ascultând muzică românească și
 cântec-doinițe nemaghiarizabile până colo
 până după miezul nopții.

Și mai era un proces politic în căruia
 dl S. Bocu.

Procesul al III-lea.

Vineri, în 28 Oct. n. a c. s'a pertractat
 al treilea proces intentat foii noastre.

Era incriminat un pasaj din articolul de
 fond «Dezastre», publicat în Nr. 223 din
 17 Dec. 1903 al «Tribunei Poporului». A-
 ză suna: că am atârnat la răscoală(!?). A-
 ză acuzatul era iarăș dl Sever Bocu.

La orele 9 de dimineață se începe per-
 tractarea.

Senatul tribunalului precum și *curtea*
cu jurați se compune *din aceleași per-
 tractatori*, deci nu mai pierdem timpul cu în-
 troducerea lor.

Apărător: iarăș dl Dr. Ioan Suciu.

Se dă cetire actului de acuză al pro-
 cesului reg. de următoru cuprins:

„Ridic acuză împotriva lui Sever Bocu, etc.
 pentru că publicând el sub titlul de „Dezastre“
 articol de fond în N-rul 223 din 1903 al „Trib.
 Poporului“ — prin următoarele expresii:

»Aceasta este geneza dezastrelor pe
 care le vedem în țara noastră ori în ce
 parte vom arunca privirile. Și până când nu
 se va recunoaște aceasta, și nu se va pro-
 cede în consecința ei, din partea care are
 puterea de a schimba lucrurile, cauzele care
 nasc dezastrele nu se vor delătura, ci se
 vor tot înmulți, până când într-o zi se vor
 mișca munții . . . dar atunci a bătut ora
 dezastrului general«

— a adresat o *provocare directă* (!?)
 către cetățenii de naționalitate română din
 patrie, ca ei adunându-se în cete mari, să
 silească autoritățile supreme ale statului cu
 forța și prin amenințări, a satisface dorin-
 țelor lor proprii naționaliste, — ear pe gu-
 vernul ungar să-l împedice în împlinirea
 chemării sale etc. Actul are numărul
 11046/1904 k. ü.

Urmează interogatorul acuzatului.

Preș: Te recunoști de vinovat?

Acuzatul: Nu.

Preș: La ce ai țintit cu articolul scris?

Acuz: Am scris în contra obstrucției, care
 dăinuia pe atunci în parlament și am derivat
 atare simptome din constituționalismul fals,
 care domnește la noi.

Preș: Ce ai înțeles sub expresia că: „într-o
 zi se vor mișca munții“?

Acuz: Am înțeles, că perversitatea cu care
 se suprimă părerea și dorința majorității po-
 puționalei din patrie, cu timpul va duce la un for-
 mat dezastru întreaga țară.

După interogator, procurorul propune
 întrebarea către jurați. Apărătorul nu o es-
 ceptionează, văzând că este juridice imposi-
 bil compusă.

Se trece apoi la lupta cu idei.

Acuzatorul public: Incepe a invinovați inte-
 ligența română, care după Dsa visează o „Dacorom-
 manie“, și d'aceea cu dor așteaptă descompu-
 nerea Ungariei (!!) Trece apoi la articolul incriminat,
 voind să îi deie înțelesul, că autorul a
 voit să provoace pe Români la răscoală în con-
 tra Statului și guvernului „maghiar“. Explică că
 autorul a înțeles sub „*munții* care se vor mișca“,
 — pe Români, pentru că ei locuiesc între munți
 (ök hegyi lakók) mai comite fel și fel de
 aiurări șoviniste dl procuror tânăr, până ce în
 fine apelând la patriotismul și simțirea de ma-
 ghiari a juraților și cerându-le declararea de
 „vinovat“ al acuzatului.

Apărătorul Dr. Ioan Suciu: Din fantoma
 „Dacoromanie“, care a chemat-o dl acuzator în
 ajutorul țintei sale, de a ponegri pe acuzat și
 chiar întreaga inteligența română din patrie, nu-
 mai cele 5 litere din urmă există și adevărat în for-
 ma de *manie bolnavicioasă* — și vorbese numai
 de cei de bunăcredință — *a unor creeri*, cari în toate
 afirmările firești ale poporului român văd ten-
 dințe vrăjmașe unității statului.

Arată apoi totala lipsă a acuzei de ori ce
 basă.

Obstrucția nu în interesul și nu împotriva
 Românilor a fost pornită, de unde deci presupu-
 nerea, că autorul ar fi țintit a o curma prin atâr-
 țarea românilor la răscoală?

Explică apoi din punct de vedere juridic că
 §-ul de lege, pe care și-a basat acuzatorul acuza
 sa, pretinde ca condițiune o „provocare directă“
 la răscoală, în lipsă de atare deci nu pot judeca
 jurații pe acuzat, ori cât ar voi, pentru că le stă
 în cale legea pozitivă, pe care au pus jurământ.

N'a întrelăsat dl Dr. Suciu a face și acestui
 proces, atât de forțat, contururile sale potrivite,
 scoțând prin argumentări foarte nimerite toate
 pornirile acuzei ca absolut lipsite de ori-ce rost.

După un discurs, de una oară, ținut totdea-
 una la un nivel înalt juridic și oratoric, dl Dr.
 Suciu cere la fine achitarea acuzatului.

Acuzatul: Mai rostește și dînsul câteva ar-
 gumente foarte potrivite intru slăbirea acuzei.

Curtea cu jurați după o consultare de
 abea 3 minute sa rentoarce în sală și pu-
 blică *verdictul*, prin care acuzatul S. Bocu
 este *decurat de nevinovat*. Pe baza acestui
 verdict, *tribunalul îl absolvă.*

Am purtat lupta, nu pentru achitarea acu-
 zatului. *Lupta am susținut-o și am purtat-o*
pentru cauză sfântă a neamului nostru.
 Pentru că am zis în articolul »Tribuna«:
 »Copii plâng, babele ostează. . . .«

Adunarea de protestare dela Ilia.

Duminecă s'a ținut la Ilia-Murășană, a-
 dunarea de protestare a alegătorilor din cercul
 elect. Dobra-Ilia, contra legilor școlare ale
 lui Berzeviczy.

Mai mulți tineri inimoși din Oraștie au
 sosit deja de dimineața la Ilia, pentru a ține
 la olaltă și a aranja poporul.

Deși zi de țirg de țară la Deva, unde
 trag și comunele acestea, — totuși valuri
 mari de popor din toate satele vecine, au
 inundat Ilia deja de dimineață. Tinerii din
 Oraștie erau într'ajutorul inteligenței locale
 la luminarea poporului și aranjarea lui, —
 căci se pregătea o primire triumfală deputa-
 tului Dr. Vlad, care avea să soscască la ora
 11½ d. a.

Substitutul de prim-pretor Finna, adu-
 sese un pluton de geandarmi.

Poporul ridea de împănarea stradelor
 cu geandarmi, dar n'a dat ansă la amestec,
 urmând liniștit pe conducătorii sat. Finna
 pusese gând rău adunării. Văzând însă că
 n'are de ce să acăța, a *provocat* el mulțimea
 mergând și agrăind pe 2 tineri ce-l vedeă
 printre popor: d-nii *Ioan Jantea*, cand. de
 avocat și *Adrian Cri-tea*, funcționar de
 bancă, cerându-le să se legitimeze că cine
 sunt? Tinerii și-au spus numele, dar cu carte
 de botez ori alt pasaport nu plecaseră de-
 acasă, și nobilul pandur alui Tisza, necre-
 zându-le cuvântul, a *arestat numai decât*
pe d-nii Jantea și Cristea, pedepsindu-i
 și cu câte 50 cor. pentru-că au pășit ca
 conducători de popor, fără drept (!!). —
 Poporul însă nu s'a descurajat. A urmat
 cu inteligența din loc calea spre gară. Aci
 era mare de popor. Cel puțin 2000, în
 frunte cu protopopii G. *Oprea* (Ilia) și I.
Morariu (Dobra), cu advocații Dr. Rozvan,
 (Ilia), Dr. Manea (Făget), și multime de alți
 cărturari ai ținutului.

Deputatul a fost primit cu colosale o-
 vațiuni. La salutul ce i-s'a făcut, a răspuns
 scurt și calduros. A urcat apoi în trăsura
 împodobită toată în frunză verde de stejar,
 chiar și spițele și obedele roatelor învăluite
 în verdeață, acest simbol al luptei de ale-
 gere dela Dobra. Opt călăreți în costum na-
 țional, cu căciuli la Mihaiu, i-au încunju-
 rat trăsura și cu muzica în frunte, a intrat
 în mijlocul unui conduct impozant și însu-
 fletit de peste 2000 de Români, toți cu
 frunză verde în pălării. A fost o intrare tri-
 umfală în Ilia.

Aci deputatul a mers îndată la fisolgă-
 birău și făcându-l atent la nelegiuirea ce co-
 mite, ținând de jumătate de zi arestați pe
 doi tineri onorabili, cari n'au venit aici ca
 vagabonzi, ca să poată fi arestați și trimiși
 cu șupa, — l'a provocat să-l lase imediat
 liberi!

Fisolgăbirăul văzându-și greșala sa boa-
 cănă, *i-a slobozit numai decât pe cei doi ti-*

neri, cari sosind în mijlocul adunării au fost primiți cu ovațiuni!

S'a început adunarea. Protopopul Iliet, dl G. Oprea a deschis-o, arătând însemnătatea dărilor de seamă a deputaților.

Deputatul Dr. Vlad și-a ținut darea de seamă asupra activității și situației politice, fiind furtunos aclamat de alegători și popor.

A vorbit apoi, în numele alegătorilor, dl P. Vraciu, ales preot, contabil, făcând o revistă asupra activității deputatului Dobrei și propunându-i vot de încredere și mulțumită din partea mandatarilor săi, ceea-ce adunarea i-a și votat unanim și plină de însuflețire!

Frumos și plin de apostolică inspirație a vorbit apoi protopopul Dobrei Iosif Morariu, arătând pericolul ce ne amenință prin noua lege școlară și cerând ca deputatul cercului, cu mandat direct dela ei, alegătorii săi, să lupte cu extremă hotărâre în dietă contra acestei legi ce ne umbrește tot viitorul!

Cu foc tineresc și răpitor a mai vorbit la obiect Dr. Victor Bontescu (Hațeg), smulgând de zece de ori cele mai energice exclamațiuni de protestare contra legilor, din pepturile îndureratei mulțimi!

Resoluția de protestare contra atentatului guvernului, ținută în cuvinte foarte energice, a fost subliniată de protestele verbale ale adunării întregi.

În vederea unei eventuale conferințe generale românești, adunarea a aclamat de delegați la conferință pentru cercul Dobrea pe d-nii Dr. Victor Bontescu și Dr. St. Rozvan, adv. — Apoi adunarea s'a închis în cea mai bună ordine.

Războiul ruso-japonez.

Evacuarea lui Șahopu de către Japonezi se poate explica prin dorința d'a se sustrage luptei de sleire pe care Rușii îi silesc să o ție și prin hotărârea d'a ocupa la înălțimile lui Iantai o poziție de așteptare, în care să-și poată repara pierderile și să se pregătească pentru noi evenimente.

Se poate de asemenea interpreta mai simplu ca o rectificare parțială a frontului de bătae și ca părăsirea unui punct a cărui conservare implica mai multe primejdii de cât foloase.

Ocuparea dealului Putilov, la 4 kilom. spre răsărit de Șahopu, dedea Rușilor un punct de sprijin tactic spre țărmul stâng al râului; ocuparea parțială a lui Linsipu presintă același avantaj.

Infundat între două maluri, Șahopu, părea cu atât mai puțin posibil de apărat cu cât n'avea nici o eșire spre malul drept și că intenția Japonezilor nu mai era de a forța frontul rus în această direcțiune.

Prima lor manevră consistase în copleșirea aripelor drepte rusești; fusese începută din seara zilei de 1 Octombrie și zdrobită a doua zi prin furioasele riposte ale lui Kuropatkin.

Dejucați în tentativa lor, transportau dela stânga la centru, dela armata lui Oku la armata lui Nodzu o parte din forțele lor și se încercau de astă-dată să birue rezistența rusă printr'un atac de front îndreptat în contra lui Șahopu.

Neisbutindu-le nici această nouă întreprindere Kuropatkin menținându-se prin

luptele costisitoare și insistente pe țărmul stâng al fluviului, trebuiau să părăsească în fine partida ca să se apuce de alta sau pentru a se pune într'un repaos strategic, la adăpost de bătaia tunurilor inamice. Atitudinea lor ulterioară ne va face cunoscut la care din aceste din urmă decizii s'a oprit.

Un act semnificativ din partea lor ar fi să părăsească partea câmpului de bătae cuprins între Linsipu, Kuliunpu și Lamotun, la cotitura lui Șahopu; păreau în adevăr să ție cu deosebire la această regiune, care presenta pentru ei avantajul de a le deschide dincolo de fluviu calea peste podul drumului de fier, pod dărâmat de apărare la finele lunii Septembrie și restabilit de ei în zilele următoare; acopereau și amenințau dreapta rusă dându-le o situație avantajoasă asupra întregii pozițiuni defensive.

Dacă din întâmplare Japonezii s'ar retrage din locul întărit pe care îl ocupa, pasul acesta înapoi ar însemna incontestabil epilogul definitiv al bătăliei dela Saho.

Din străinătate.

Din Macedonia. Ziarul oficios bulgar «Nov Vek» scrie că patriarhatul perde mereu teren. Chestia românilor macedonei, ajunsă la cea mai mare încordare nu e încă deslegată și au și început alte mișcări la fel. Drepturile Românilor macedonei sunt de netăgăduit. Patriarhatul reprezintă azi numai elenizmul și e natural ca naționalitățile negrești să vrea a se ruga în limba lor.

Silintele și intrigile patriarhatului, care vrea să facă pe Sultan să creadă că e la mijloc o mișcare politică, vor rămâne zadarnice și nu încapă îndoială că se va recunoaște naționalitatea aromânească și dreptul ei de a-și administra bisericile și școlile.

Patriarhatul va răspunde atunci numind schismaticii pe Aromâni însă e de crezut că alți capi ai bisericii ortodoxe vor refuza să încuviințeze ca violare a dogmei faptul că un popor vrea să se roage lui Dumnezeu în limba sa.

NOUȚĂȚI.

ARA, 2 Novembre 1904.

— *Expoziția de pictură din Iași.* În unul din saloanele hotelului Traxam, artiștii din Iași cu prilejul vizitei suveranilor au organizat o expresivă de pictură, lucru care rar în orașul nostru. Ziarele locale de obicei atât de sensibile, nu pomenesc nimic de această expoziție, unde să găsească multe pânze frumoase.

Nu m'am săturat privind câteva din peisajele d-lui Em. P. Bardosare un colorit cald, un cer senin, viața palpită în toate pânzele artistului.

Se distinge mult un bătrân cerșitor ce-și numără cei doi, trei gologani câștigați — figura bătrânului e atât de expresivă, trăește — opera e a d-lui Octav Băncilă. Sunt bune pânzele d-lui Ilie Burghelă cât și caricaturile făcute în peniță îndeosebi una: d. Gh. Gh. Nădejde cum doarme în stal la piesa „radarnic”.

Pânzele d-lor C. Stachi și Gh. Popovici sunt frumoase, de asemenea marinele d-lui Voinescu.

— *Afacerea patriarhatului din Constantinopol.* Sunt mai multe luni de zile de când se tot vorbește de o criză patriarhală. La început neînțelegerile din sinul Sinodului se datorau în special arzătoarei chestiuni de a se recunoaște oare-ceri drepturi bisericești și Ro-

mânilor din Turcia europeană Patriarhului, care care la început a recunoscut existența unui element românesc numeros și care părea dispus a le acorda ceva drepturi, a fost forțat de majoritatea sinodală nu numai să se abțină, dar încă să-și retracteze primele afirmațiuni cu privire la numărul cel mare al Românilor. De atunci criza continuă în mod latent și astăzi se prezintă din nou sub o formă mai acută.

Ceea-ce contribuie acum la neînțelegerea dintre Patriarh și parte din subalternii săi este faptul că patriarhul a susținut înaintea Sinodului desideratele guvernului austro-ungar cu privire la elecțiunile Mitropolitelor din Bosnia și Herțegovina. Deliberările asupra acestui fapt erau să aducă criza patriarhală. Patriarhul a declarat cum-că nu va executa în nici un chip deciziunea defavorabilă a majorității, dacă eventual s'ar da, Acest limbajiu al patriarhului a produs o vie impresie în sinul opozițiunii și Mitropolitul din Durazza a criticat pe Patriarh cu vehemență.

Consiliul mixt al Patriarhiei, aflând despre purtarea Mitropolitului din Durazzo, a cerut dela Patriarh să-l pedepsească, conform canoanelor. Pedepșa patriarhului, care se reducea la faptul că Mitropolitul din Durazzo să nu asiste la câte-va ședințe consecutive, n'a fost luată în vedere, și cum Patriarhul l-a exclus dela ședința sinodală, toți prelații opoziției s'au retras.

Criza izbucnind, Patriarhul a oprit pe Mitropolitul din Durazzo de a asista la serviciul religios și la urma urmei i-a pus în vedere că nu mai face parte din Sinod.

Faptul acesta a indignat și mai mult opoziția care a refuzat de a se întruni la ședința plenară. Opoziția, care voia să se ajungă la împăcare, s'a prezentat la sancțiunea sa Patriarhul cu rugămintea de a reveni asupra deciziunii luate în contra Mitropolitului din Durazzo, dar negocierile n'au avut nici un rezultat și răsturnarea Patriarhului a fost proclamată de opoziție.

În ultima ședință Patriarhul a înlocuit pe Mitropolitul din Durazzo, Serres, Rodos, Etenteropolis, prin mitropolitul din Kyzicos, Trebizonda, Drinopolis și Chio.

Opoziția, la rindul ei, a cerut dela Sultana blima poartă destituirea Patriarhului, pe care Patriarhul a cerut dela guvern ca în termen de cinci zile Mitropolitul înlocuit să părăsească Capitala.

Cu toate silințele guvernului de a împăca lucrurile, nu s'a ajuns la vreun rezultat. Astfel că criza patriarhală a ajuns până la palat, unde se așteaptă un rezultat definitiv.

— *Dieta disolvată!* Chiar se gâtesc ministrul de finanțe Lukács să-și rostească exposeul, când încungiurat de mai mulți deputați se apropie de dînsul președintele dietei Perczel zicându-i cu multă seriozitate:

— *Laczi, nu cred să-ți poți face azi exposeul.*

— *De ce? întrebă mirat ministrul.*

— *Deoarece am primit azi un act «prea înalt», prin care este disolvată dieta — raspunse președintele.*

— *Ce sputi? — exclamă ministrul și câțiva serafimi din jurul său cu fața turburată și plină de groază.*

Văzând Perczel ce efect avură cuvintele sale asupra ascultătorilor sei, trăsă din buzunar o epistolă, care avea următorul cuprins:

«Budapesta, 26 Oct. 1904. Domnule Desideriu Perczel! Prin aceasta disolvăm, prin urmare și casa magnaților întregă, cetează de-a mai funcționa. Spuneți alegătorilor D-voastre, că la 30 c. mă voi înstăpâni de pacea și iubirea universală (!), și voi pedepsi păcatele și fărâdelegile ascunse — voi recompensa pe cei meritoși. — *Palatului csai Horváth Róza, doamna și poruncitoarea lumii, împărăteasă romană, regina legitimă a Ungariei.*

— *De loc am știut că nu mâna tare ci mintea slabă a «disolvat-o» — zisă Perczel.*

Președintele a dat apoi epistola polițieră, ca aceasta să petreacă cu ochii pe curtoarea lumii, ca la caz să i-se va agrava starea mentală, să fie internată în casa nebunilor, înainte de ce s'ar urca pe tronul lumii.

— **Hundesspache.** Bieții Germani emigranți din Ungaria în urma tratamentului uman al Germanilor și peste tot al naționalităților din Ungaria din partea sovieticilor guvernanți maghiari intoleranți, potrestesc prin zările mari germane, cum cîntă Ungurii limba lui Goethe și Kant. Știm tot că Ungurii au o ură profundă față de țara care nu poartă timbru maghiar. Nesuferințele sunt lor limbile naționalităților, dar mai ales cea germană, pe care o tractează cu fel de fel de epitețe. Și dacă Ungurilor le lipsesc însușirile mai înalte de oameni civilizati și rasă superioară, cu atât mai puțin, mândrii, desprețuitori sunt față de alții. A batjocori, a rîde de nemaghiari, a-i face de rău, eată virtutea par excellance maghiară. Știm cât de tare se feresc ei de limba germană, care de altcun le-a servit lor drept bază la cultura lor superficială de azi, cîntă au dus ei împotriva acestei limbi și drept și pe nedrept.

Și dacă se feresc de a vorbi nemțește cînd cere curtoasia, apoi cu atît mai nobili și proști apar coconășii Maghiari tînci cînd își învață cîntii la cuvinte nemțești. Eată de ce fac zgomot Germanii emigranți în Germania și plîng de revoltă în țara magyar emberilor prin organele de presă ale acestei țări. Faptul în sine este însemnat și nu ar merita să fie luat în considerare, dacă n'am cunoaște firea batjocoritoare a Ungurilor. Luând notă și în *Budapesti Hirnap* despre această „campanie” împotriva Ungariei (pute se spărie Ungurii, trebuie să o notăm asta), face apel la toți Ungurii crescători de cînti „domnești” să daci încolo să-și crească și cîntii unprește, să n'aibă motiv pangermanit a se lănga că Ungurii sunt inconsecvenți în ale maghiarisării; de ce să facă chiar cîntii excepție? — Noi îi dăm toată dreptatea amintului ziar maghiar.

— **Magyarember, teremtete!** „Cronica” București serie următoarele șire de haz adresa Ungurilor. „Francisc Kossuth anunță că face o interpelare urgentă ministrului de externe pentru a începe acțiune diplomatică pentru a pune capăt omorurilor în masă din Extremul-Orient”.

Mare emoție în toată ungrimea, de trei zile începe! Un fior de mândrie națională circulă în țară, toți rîndașii urmaș al nobilului Arpad, dela mai trufaș nemeș până la cel mai jigărit rîndaș din București.

Și cum să nu fie mîndru tot poporul maghiar, cînd el s'a hotărît să se erigeze în câmp al păcii, să intervină în sîngerosul conflict între Ruși și Japonezi și să le strige și unora celorlaltora: *allj!*

Ceea-ce n'a avut curajul să facă nici Anglia, nici Franța, nici Germania, o va face Kossuth, el e magyarember, teremtete!

În acest scop e de prevăzut, că pentru a pune celor doi beligeranți voința poporului ungrăesc, toți rîndașii din România vor fi chemați să armă, se vor face mari provizii de slănină, pașă și gulaș, iar formidabila flotă maghiară a fost pusă în ordin să fie gata de plecare. Se spune, că deodată s'au început tratative secrete pentru repararea flotei de pe Dâmbovița care, sub comanda amiralului Vasiliu, va avea rolul să o răscă la gurile Dunării flota de Marea Neagră, să nu înainteze către Budapesta.

Vestea despre intențiunea marelui bărbat de a pune Kossuth Ferencz a produs o adevărată conștiință în Europa. Marile puteri și-au plecat capetele de rușine; lașitatea lor apare acum evidentă.

Toate sunt de comun acord că numai un maghiar putea să pună capăt carnagiului din Extremul-Orient.

De aceea tot poporul maghiar, toți nepoții și strănepoții lui Jupan simt, că le înviează în piept curajul; pe care moșul lor îl avea cînd a intrat „în Spania și la mîna stîngă”. Toți bat din pînteni, cîntă marșul lui Rakoczy, strigînd cu o justă mândrie națională:

Eljen magyarember!

Un singur popor a rămas mîhnit la auzul acestei vesti: poporul grecesc, care după cît se spune hrănea el intenția de a interveni în conflict spre a-i pune capăt. Căci, în afară de Unguri, numai Grecii puteau să impună voința lor atît Rușilor cît și Japonezilor.

Fericite neamuri!

„Nemtudom”.

— **Un milionar american rob.** Dincolo de Ocean, milionarii nu sunt așa de rari ca la noi în Europa; ei se găsesc mai pretutindenei, chiar în închisoarea din Sing Sing. Porțile de fier ale acestei închisori s'au deschis de curînd pentru a primi doi din această clasă aleasă: unul e fostul pictor renumit Edwin O. Quigley și al doilea „Al” Adams, cunoscut sub numele de „regele policy”.

Sunt aproape zece ani decînd Quigley a pus în circulație bonuri false pentru un milion de franci prefăcîndu-i în bani la bancherii din New-York. El a recunoscut fapta și la 25 Ianuarie 1895 fu condamnat la cincisprezece ani reclusiune adevărată la maximum. Înainte de condamnarea sa Quigley trăia cu soția și trei copii al săi într-o casă elegant aranjată în Orange la New-Jersey. După condamnare soția sa se divorță de dînsul și luă copiii ca să-și crească dînsa.

Pe timpul șederii sale la Sing-Sing, Quigley a fost un deținut „preferit”: el avea privilegiul de cărți nu s'a bucurat nici un alt deținut. Nu i-s'a cerut ca să meargă să-și aranjeze o sufragerie proprie în care mîncă de deținutul Atwood; și pentru că nu i-se urască el fu ocupat în secțiunea contabilității din închisoare.

La intrarea în închisoare Quigley a pierdut cu desăvîrșire numele său și căzu complet la număr. deveni 50,940. Cu toate avantajele de care numărul 50,940 se bucura în închisoarea Sing-Sing, el nu pare a se fi simțit bine, căci acum patru ani s'au făcut tot felul de demersuri pe lângă guvernatorul Roosevelt pentru a se obține grațierea lui Quigley.

Acesta a fost așa de convins de rezultatul favorabil al demersurilor, încît a dăruit deținuților angajamentul celulei sale și a comandat pentru dimineața zilei în care trebuia să sosească grațierea chiar trăsura; ziua a sosit și chiar și trăsura, grațierea însă nu, fiind că American Bankers Association a protestat energic contra grațierii unui asemenea criminal. No. 50,940 s'a consolatat curînd, și-a adus un biuroz frumos, căpătînd condei și cerneală și deveni redactor — șef al ziarului săptămînal „Star of Hope” care apare în închisoare.

În această întreprindere el a fost ajutat cu deosebire de No. 52,430 sau Edgar Burnz... Acesta ucisese acum doisprezece ani pe amicul său Herbert B. Fellow agent de state și ispășește crima prin închisoare perpetuă.

Acum Quigley părăsește celula sa. El e fiul unui predicator protestant și a obținut gradul academic la Harvard. E în vîrstă de 44 de ani și pe deplin sănătos. Are de gând să se stabilească în Europa și să înceapă aci o viață nouă.

— **7000 lei pentru o reprezentare.** Printre artiștii înscrși la Metropolitan din New-York, este și tînarul Enric Carusso, care s'a angajat să dea în fiecare an în America, timp de 4 ani, o serie de 40 reprezentațiuni.

Carusso va percepe 28.000 lei pe an; și toate cheltuelile plătite pentru dînsul, soția sa, cei doi copii și servitorii săi.

Fericitul artist italian interviuat a povestit că e al 21-lea fiu al unui modest funcționar, că este în vîrstă de 31 ani, că a debutat în mod clandestin acum zece ani într'un mic teatru din Napoli, și că era plătit cu 21 lei de reprezentare. Acum fiecare reprezentare a lui Carusso este plătită cu 7000.

— **Pescuirea în marea Nordului.** Incidentul produs în marea Nordului prin atacul pescarilor englezi de către flota rusă a Baltice,

atrage atenția asupra condițiilor în care se face pescuirea în acea regiune.

În linie dreaptă între eșirea dintre strîmtorile scandinave și intrarea în canalul „La Manche” se află în mijlocul mării Nordului, faimosul Dogger-Bank sau Bancul din Congres. Este un prund marin lung de 515 kilometri și lat de 64. Apa are acolo o adîncime numai dela 7—30 picioare. În prejurul acestui banc peștele este în mare abundență. Acolo se prind cea mai mare parte dintre milioanele de pești proaspeți consumați în fiecare zi la mesele englezilor.

Altă dată le trebuiau micilor mibarcațiuni ale pescuitului ordinar două zile pentru a-și putea face pescuitul la Dogger-Bank și a se întoarce în porturile după coasta orientală, la Skarborough, Hull, etc. De vre-o 30 de ani însă, flota de pescuit engleză s'a transformat cu totul. Nu mai e compusă din batele cu pînză, ci numai bărci cu vapor care pescuiesc mergînd asociate în număr mare. Se numără cu sutele prin porturile de pe coasta orientală engleză. Pot, în aceeași zi, să se ducă la pescuit și să se întoarcă a doua zi destul de vreme ca să poată sosi la Londra să-și desfășoare marfa dimineața.

Pe marginea dela sud-est a lui Dogger-Bank, între acest banc și cel numit Weisse Flûche, adică totmai în mijlocul mării Nordului, se adună batelele pescarilor, unde adesea se întîmplă certuri între pescarii englezi și cei olandezi. Regiunea aceasta se află în drumul de trecere al flotei rusești, trecînd din Skagerack în pasul Calais.

— **Ministru ; president ministrant.**

Zilele trecute actualul ministru-president și șef al clericalilor spanioli Maura a dat, precum se vestește din Madrid expresie în mod îndușitor sentimentelor sale religioase. După moartea princesei de Asturia, sora regelui Alfonso, ministrul president Maura a grăbit la curte pentru a exprima sentimentul său de adînci regrete familiei regale în numele guvernului. Decedata princesă zăcea deja pe catafalc. Mama regelui îmbrăca în haine de călugăriță pe decedata-flică, ear în jurul catafalcului îngenunchiau 20 de călugărițe, cari se rugau. În camera transformată în capelă făcî preotul de curte chiar pregătiri pentru începerea slujbei pentru iertarea păcatelor și odihna sufletească a răposatei ducese, cînd observă că nu e nime în apropiere cine să-i asiste la oficierea misei funebre. În momentul acesta sosi ministrul Maura și văzînd perplexitatea preotului, își oferî numai decît serviciile de ministrant. Astfel preotul a cetit rugăciunile asistat de ministrul president. Fericită țară care poate avea astfel de ministru. Am dori să vedem așa ceva la noi în Ungaria catolică, unde au ajuns la putere calvinii și frații lor de cruce, jidanii.

De altcun nu este cazul acesta rar în evul mediilor au fost dese aceste casuri. S'a întîmplat chiar ca domnitori să minstreze la altarul Domnului. Așa de pildă Carol V. a ministrat mai de multe ori, ear după-ace a abdicat de tron, s'a retras la mănăstire.

— **Reforme în Rusia.** Din Petersburg se anunță că principele Mirski, ministru de interne, a supus aprobării împăratului reformele de făcut în rostul ministrului de interne. Proiectul conține nu mai puțin de 43 articole.

Împăratul a pus pe raportul ministrului următoarea rezoluție: „Citit și aprobat cu plăcere” și ar fi spus principelui: „Sunt convins principe, că vei concilia toate inimile. Dumnezeu să te lumineze și să te binecuvînteze. Împăratul te va susține”.

— **Casele de croitorie din Paris.** Ceea-ce câștigă confecțiunea din Paris, sau așa zisa „La couture” este dacă am crede ceea-ce se afirmă, uimitor. Casele de cari se vorbește, aparțin celor dintâi din lume.

Se zice, că Doeillet, care a deschis de abia acum șapte ani afacerea sa pe piața Ven-

dome, a câștigat în ultimul an 700000 franci, Francisc 800000 franci. Doucet cam tot atât. Beer câștigă la o vânzare de 4000000, anual 800000 franci până la 1 milion, Bechoff, David. & Coe o afacere încă nouă, dar care și-a luat avânt și face afaceri cu americane bogate, ar fi câștigat în ultimul an 500000 franci.

Caștigul lui Paquin e limpede, căci aci e vorba despre o societate pe acțiuni. La capitalul de 10 milioane s'au plătit în ultimii ani 10 la sută dividende sau un câștig net de 1 milion, deși domnul și doamna Paquin au ca directori al afacerii un venit de 200000 franci anual. În rue Royale se află o afacere a doamnei Suzanne, bine reputată, ce-ar fi câștigat în ultimul an 300000 franci.

Aceste cifre arată cum confecțiunea din Paris, care lucrează cu clientela particulară în en gros, știe să câștige.

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Atragem atenția on. public asupra anunțului a lui *Igaz Sándor*.

VISUL LUI MIHAI VITEAZUL¹⁾.

„O, ochiul mei d'acuma strălucinași imi sunt
Și brațul meu e tare,
Să 'mbrățișez pământul pornit-am pe pământ,
Să fiu mai mare, mare...
Vestit riteaz să 'ncealec pe culmea 'nzăpădată
Să 'mbrățișez Carpații,
Mânuchi semeș să fie acum întâia dată
Din Dacia toți frații.

Vad umbre aburite în stare ca strabunii
O vină, vină, vină,
De aur skiptru'n mână lui Vodă Mihai punit
Fecioară, prea senină,
Și foc și răsbunare să fulgere ostași
In rândurile-armate,
Lui Soliman cu groază precum'i 'ntădarse pașii
Pe Batory 'l rot bate.

A înimit furtună imi clocoță 'n turbare
Să piară dar dușmanii.
Ascult amarnic plânsul și plânsul greu mă doare
Al mândrei Transilvanii.
Ai munților mari codri să fie țării salbă,
Hotar să-mi fie Tisa,
In chip împărătește să-mi iau ungera'n Alba
D'o fi să-mi fie scrisa.

Domnița 'n haină albă, o, ștergeți ochii; șterge
Din suflet orice spaimă
O stea prea luminoasă năntea mea tot merge
Pe căile de faimă.
Și repede-o vrea Domnul să rotungeșe cu Nistrul
Măreața 'mpărăție,
Trei slobode coroane topind apot, sinistrul
Votu face una fe.

Stihule-ard în larguri și 'n vilvoră grozavă
Și foc sunt Dunărenii,
O, vad în cer de pață veghind în sfânta slavă
Al țării mele genii.
In lume-oi purta viscol, și peste mări, departe
Și mai departe sapa,
Cu care născoci-vot adânc lăcaș de moarte
Lui Rudolf și lui Papa.

Gaz. Studenților. Iuliu Dragomirescu.

Bibliografie.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

¹⁾ Fragment de poemă erotică.

4. *Istoria scurta a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhidiecezei de A.-Julia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți se pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înaintea, — ori contra rambursă. 390 — 11

Liturgia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de Iuliu Birou, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia” din Tievanul Mare, (p. u. Kákova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. Prețul 5 coroane, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria Petru Simion în Arad.

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorițele cetățenești pentru școalele popor le de Iuliu Vuia director și inv. Librăria Ciureu Brașov. Prețul 40 bani.

„Biserica și podul din Borzești”, de Dr. C. I. Istrati.

precum și o ochire relativă la bisericile zidite de Stefan cel mare. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se expediază contra Lei 3.50 de către librăria depozitară C. Sfetea din București, franco și recomandat.

Din public*).

Spre lămurire.

În calitate de preot, am condamnat totdeauna, apariția în public a afacerilor personale pe calea gazetelor. După modestele mele vederi, este mai virtos de condamnat, când fețele bisericești își iau refugiu, a se țiri reciproc prin gazete, căci își arată — vede ori și cine — lipsa puterii spirituale, care ar trebui, să fie stăpână peste pornirile carnale. Astfel de dovadă, ne ofere răspunsul dlui Dr. Petru Ionescu din nr. 193 al „Tribunei” a. c. D-sa, nu se măginește a răspunde M. O. domn Mihai Juica, ci face aluziuni, mă provoacă și atacă și pe subscrișul.

Ași călca cinstea cinului preotesc, așa comite un ce contra convingerei mele, dacă mi-ași lua refugiu la acest loc, să resping multele și îndreșnețele atacuri, ce mi-le îndreaptă dl Dr. Ionescu, deși declar că am argumente zdrobitoare contra acelora, dar doresc a le duce înaintea forului competent, pe care-l cinstesc și-l află în prima linia chemat, ori a mă condamna, ori a mă achita de sub gravele învinuiri ale dlui Dr. Ionescu. Acest for de sine înțeles este Ven. Consistor.

Invit pe dl Dr. Ionescu: ducă-și d-sa dovezile sale ce are contra mea — cum zice d-sa culesse din „bir” din țirg, „gară” și dela moară, la forul amintit, cu atât mai virtos, căci din răspunsul d-sale observ un lucru cinstit: Titulează pe P. Sântiul și conducătorii Consistorului cuviincios, altă dată îi numea... altcum! Acolo ne este d-le Dr. locul de refuire, dar apoi să nu fie cu supărare, dacă dela acel for te veți reîntoarce cu marî decepțiuni.

Pentru mult onoratul public cetitor află de bine, a da o singură probă despre statornicia dlui Ionescu și țaria lui de caracter, ca om „cu grad de universitate”. Las anume, să vorbească însuși dl Dr. Ionescu din epistola ce a adresat, unui domn învățător de aici, când adecă acest din urmă îl strânsese rău cu ușa,

* Pentru cele cuprinse în această rubrică Redacția nu primește răspunderes.

pe dl Dr. pentru altă epistolă, în care mă numea pe subscrișul, protopop și alți preoți nedoctori „nulități”. Entă ce zice dl Dr. Ionescu între altele: „Durerea mea era cu atât mai mare, pentru-că credeam că acțiunea contra mea e pusă la cale de părintele Oprea, pe care eu totdeauna l'am stimat și iubit pentru manierile sale fine, și de câte ori am convenit, am vorbit unul cu altul, cu cea mai mare dragoste”.

Acum mă bucur ca părintele Oprea, nu s'a dîmis la lucruri necinstite, pentru-că eu consider de cel mai mășav lucru, dacă prin minciuni și calumni caută cineva să strice altuia, și totdeauna m'am luptat contra unor astfel de oameni, de cari durere destulă avem în biserică noastră.

Aflu din epistola d-tale că cuvântul „nulitate” din epistola mea îl aplici la persoana părintelui Oprea și presentî lucrul astfel ca și când eu pe părintele Oprea Paști fi numit „nulitate”. Te rog să nu îtelegi astfel lucrul, pentru-că eu nu l'am înțeles așa, ci am vorbit în general de „nulități” pentru-că era vorba de oameni cu calificațiune universitară.

„Că dl Oprea sau altul va ajunge protopresbiter, ori ba, nu se știe, și eu din parte-mi, nu mă voi supăra pe nime, ci prietin voiu rămâneă cu respectivul, cum am rămas cu regretatul Terfelegă. Ven. Consistor își va face datorița, dar să nu căutam noi candidații să ne discredităm înaintea alegătorilor, căci prin această ne arătăm slabi”.

După deslușirile date consider epistola d-tale de nescrisă și nu voiu face nici o înrebuintare de ea, căci eu voiu fi cel dintăiu care voiu felicita pe părintele Oprea, dacă eventual Ven. Consistor l'ar afla mai demn decât pe mine pentru postul de protopop”.

Cu stimă:
Dr. P. Ionescu, m. p.

Cu aceasta cred a fi lămurit on. public cetitor după espectorările veninoase din Nr. 193 ale dlui Dr. Ionescu.

Moldova-nouă, la 26 Oct. 1904 n.
Semnez cu distinsă stimă
Traian Oprea,
paroh gr. or. român.

5897 szám. 1904 tkvi.

Árverési hirdetés és feltételek.

A borosjenői kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Victoria” lakarék és hitelintézet bejegyzett cégnek és az aradi kir. pénzügyvizsgálóság miut a kir. kinstár képviselője ezennel kimondott esatlakozó társa végrehajthatóknak, Serb Péter fényesi lakos végrehajtás szenvedő elleni 400 korona tőke és több követelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte minek folytán az aradi kir. törvényszék és a buttyini kir. járásbíróság területén fekvő és a Pényesi 22 számú telekkönyvben A. I. sor, 1—564—65278, 339, 351, 43, 444/b hr. számmal jelölt ház, beltélek, szántó földek és rétből álló ingatlanok felerésze 864 korona kiküldési árban az 1904 évi november hó 30 napjának délelőtti 10 órakor Pényes község házában megartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni u. m.:

1. Ha a kiküldési áron felüligéret nem tétetik, — az elárverendő ingatlan a kiküldési áron alól is elfog adatni.

2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becslésének 10%-át vagy 86 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881 november hó 1-én kelt 3333 számú igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881.60. tcz. 170 §-a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedéséről számított 15 nap alatt, — a másodikat ugyan azon naptól számított 45 nap alatt, — a harmadikat pedig ugyan azon naptól számított 45 nap alatt, — minden egyes vételérti részlet után az árverés napjától számított 5 nap komatokkal együtt szabályszerű letéti kérvénykapcsában az 1881. december 6-án 39425. I. M. szám alatt kelt rendeletben előírt módon a n. buttyini kir. adóhivatalnál mint bíról letétpénztárnál befizetni.

A bánat-pénzt a bíróság az utolsó részletbe fogja beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíróság telekkönyvi hatóságánál, Pényes, Jászás és Jászás hely községek előjáróságánál megtekinthetők.

Borosjenő 1904 évi július hó 26-án
kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság
a borosjenői járásbíróság pecsétjével
kir. albiró.

Redactor responsabil în absența d-lui Ioan Russu-Șirliu
Sever Bocu.
Editor-proprietar: George Nichiu.

INSERTIUNI și RECLAME.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

STAMER VILMOS

măiestru zidar și expertizor jurat
primește construirea de planuri pentru zidrie, acordă consiliu în ori-ce fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fabricile cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

că. Acest syrup face posibil un tratament fără deranjarea ocupațiunii de toate zilele. Deja după o folosință de 3—4 lingurițe de cafe la zi face să slăbească tusa, să se împuțineze flegma, ce însoția tușitul, să se simtească o ușurare în respirație, creșterea apetitului și greutateii corporale. Dar celor-ce au puțină a cerceta vre-un sanatoriu, n'ar trebui să se lipsească de tovarășia acestui remediu, de oare-ce acesta în ori-ce privință are proprietatea de a potența curele de aer în măsura cea mai înaltă.

Prăvălia de ferși deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386. Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiată*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra neronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, peneluri și briciuri.

Deposit exclusiv **AHOI.**

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al industriului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. 221

Nu mai sunt sgrăbunțe, alunite, mi-teseri, pete de ficat și alte impurități pe fața aceluia ce folosește vestitul și veritabilul Lapie de castraveți englez al lui Balassa, care este un remediu de tot nesticăcios, face pielea albă, o recorește și o înviează. Efectul se vede deja după o folosire de 2—3 ori. Să fim atenți ca fiecare sticlă să aibă signatura lui Balassa. Un flacon costă 2 cor., un săpun de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20. Se poate căpăta în fiecare farmacie. Pe postă trimite farmacistul Balassa, Budapesta, Erzsébetfalva și în Cașovia drogueristul Pallaghy Kalmán, Fő-utca 1. Să ne păzim be falsificate. 387

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint calcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

— Aer, aer, aer curat! este devisa tuturor celor ce sufer de afecțiuni catarchale de plămâni. În adevăr cura de aer curat aduce cu sine, întru cât această se face la locuri corăspunzătoare și în mod rațional, rezultate îmbucurătoare. Pentru miile de oameni însă, pe cari ocupațiunea lor ori aite împrejurări îi împedecă să meargă la locuri de cură în regiuni muntoase în păduri ori la malul mării pe timp mai îndelungat „Siholul“ e o adevărată binecuvântare dumnezeas-

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopotel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám. — Nr. Telefonul 96.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

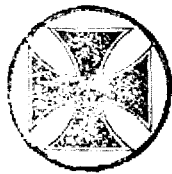
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țiuturi de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, cefalalgie, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală, amănți și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, undul în pat, duzenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea seafă atestate incurse din toate părțile lumii mari prețuese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire. 206

Prețul aparatului mare e Cor. 6. folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4. folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K colțul str. Kalmán.

Cel mai preferit, mai bun mijloc de colorare a părului e

MELANOGENE

în culoare neagră și brună.

Cu preparatul acesta escelent și nevinovat, per barbă, mustați în cinci minute se pot colera în negru ori brunet. Culoarea e constantă și nu se poate osebi de culoarea naturală, nici cu săpun, nici apă caldă, nu se șterge și nu murdărește.

E nesticăcios și modul de folosire foarte simplu

Prețul 2 cor. 80 fl. 244

Ori-ce per cărunt își recapătă culoarea naturală prin folosirea preparatului

Hair Regenerator alui Földes

Acesta nu e farbă, ci un preparat care redă frumuseța naturală a părului. Astfel perul blond devine iar blond, cel brun-brun, cel negru-negru. Prețul 2 cor.

Pentru a face perul blond.

Preparatul acesta, în câteva minute putem preface ori-ce per în culoare atât de plăcută, surie, în culoarea cânepii, ori cenușie, ori în vre-o altă culoare blondă, fără a ataca perul. — Prețul sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Rugăm a fi cu atenție la marea.

G. FÖLDES KELEMEN

FARMACIA ȘI LABORATORIUL CHIMIC, ARAD.

Telefon Nr. 111.

Telefon Nr. 135.

GELLER I.

giuvaergiu.

Arad, Piața Andrassy Nr. 14.
Palatul Hermann. 354

Deposit bogat de bijuterii, de obiecte veritabile de argint, precum și de oroloage de aur și argint.

Reparări și transformări în atelierul propriu.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

In urma unei folosiri îndelungate mitesserii supra-răcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

A R A D, Pécskai-ut. 287

TIPOGRAFIA**„TRIBUNA“**

ARAD, Strada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare orî-ce lucrare
ce se ține de arta tipografică.Broșuri, opuri, manuale, tabelării în orî-ce mărime, registre pentru bănci, invitații la petreceri și cununii,
plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebreale, cărți de vizită, etc. etc.⊙ ⊙ *Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ⊙ ⊙Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc intru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus
înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai
tute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.